

Dit is dat derde deel vanden eerste boecke ende roert van breggen
bonmeesteren. wateren reyn te houden ende dier ghelycke

Breggen diemen der stede gemaect vpleuert

Item soe wat stienen breggen die de stede gemaect vpleuert worden daer of zullen die leenen vanden
breggen gedect sijn mit harten dectien breed wesende zestien duymen ten minsten soe verre die bregge
gheen zittene en hebben ende hadden die breggen zittene soe sellen die dectien breed wesen
een roede voet ten minsten en die zittene vanden breggen Indien daer enighe sijn zullen mede gemaect
en gedect sijn mit harten dectien breed wesende xv duymen ten minsten ende elck dectien wel gearmet
mit yser en mit loot Ende zullen wt den water vpleuert sijn mit harten dectien tot dat wulfel vander
boeghen toe soe wel die wangen als dat onderste vanden breggen ende dat wulfel sel dick wesen istien
ende niet min Ende die zelue breggen gemaect inder manieren voorsz zullen tgerrecht an nemen en voort
vpter stede cost houden zonder den buyen achter dien tijt voortmeer van breggelde van dier bregge enige
cost daer an te hebben Ende soe wat breggen niet gemaect ende gedect en sijn inder manieren voorsz
die en sullen tgerrecht niet an nemen om die vpter stede cost voort te houden ende daer of vpleuert sijn
rende ter tijt toe dat die breggen volmaect ende ghedect inder manieren voorsz vpleuert sijn

Wie tgerrecht set tot breggen straten platen

Item tot wat tijden tgerrecht yemant set tot breggen platen steygers of straten te doen maecken of an
ders eenige dinghen diemen om den gemeenen oerboor gemaect wil hebben soe sellen den ghenen
diemen dat beueelt dat doen maken ende wes dat dat cost dat sellen sijn den gerecht an brengen ende dat
sellin setten tot des gerechts goetduncken vpten ghenen die hem dunct dat daer schulde toe hebben te
ghelden ende waer yemant onwillich sijn gelt te gheuen alst hem gemaent worde soe sullen die burge
meesteren dat gelt wteleggen vpten onwillighen ende die helfte meer daer voer weder nemen of vier
scatte an pande totter behoef der stede Ende waert dat die burgemeesten versuynde waen die gelde
vpten onwillighen in te halen soe sel elck vanden burgemeesten na dattet hem vermaent is elck daghes
verbueren iij lb ter tijt toe dat die ghelden vanden onwillighen betaelt ende ingewonnen sijn Ende dit
sel die scout inwinnen vpten burgemeesten Ende soe wie tot desen dinghen gecoren worde vanden
gerecht ende des weygherde verbuerde iij lb daer of die here die driedeel ende die stede tweedeel

Van schepen te leggen onder bruggen

Item soe en sel nyemant voort an eenige schepen leggen onder noch voor zulcke bruggen als hier nae
gescreuen staen dats te weten die coernbrugge die vischbrugge sinte johans brugge ouer den ouden
rym sinte anthonis brugge an die hogewouts poort ende die brugge neffens die nuwe stege byder
boete van xij sc. viijtgesept datmen onder dese voorsz bruggen sal moegen leggen zout koern velle
ende turf ende anders niet sonder verbueren des zel zout leggen voor tkoern. tkoern voor vellen
vellen voor turf byder boete v voorsz

Vanden wateren ende grachten te baggeren

Item om voort an die wateren ende grachten vander stede diep ende schoon te maken ende te houden
ouermits gebreken die daer in sijn dat tot grooten scaden comt soe wel vander draperye als vanden
brande Soe hebben die scout ende achte schepenen gekuert ende gheordineert eendrachtelick bij

consent vanden gerecht ende vroescap dat elck huys dat staet binnen der vriheyde van leyden ende waerdich is hondert nobelen of daer en bouen alle jare eens een aelman vol baggers wten water op sel doen laecken of mit netten of haken op doen saken tot ordinantie vanden hoemans vanden bonnen ende dat selmen voen wt der stede van leyden byder boete van xij sc. Ende alle huysse die beneden hondert nobelen waerdich sijn die zullen alle jaer eens een haluen aelman baggers op doen halen of op doen laecken by ordinantie vanden hoemans als voorsc. is byder boete voorsc. Item soe sel elck verwer alle jaers baggen ende wt doen voen inder manieren voorsc. xij aelman vol baggers byder boete voorsc. Item soe sel elck volre die meesterye houdt alle jaers van elck gespan up laecken en vuyt doen voen twee aelmans mit baggers opte boete voorsc. Item soe sel elck brouwer alle jaers eens up doen laecken ende vuyter stede voen inder manieren voorsc. vier aelmans vol baggers byder boete voorsc. Des sel dese lakinge ende vuytvoeringe vander voorsc. bagger alle jaers gedaen ende gehantiert word by beueel vanden burgemeesten ende by ordinantie vanden hoemans vander bonne op die peene ende boeten voorsc. Behoudelic datmen gheen bagger byden der stede lossen noch up werpen en sel op yemants scade noch in geenem bekuerden wateren byder boete voorsc. Ende wat dit kosten zel alle jaere in elcken bonne dat sellen die hoemans vand bonnen elck in hoen bonnen vanden huysen off vanden geenem die de huysen toebehoeren ontfangen ende vpbueren ende mer voort mede betalen den geenem die den arbeyt gedaen hebben na die ordinantie van die waerde vanden huysen als voorscreuen is. Ende dat jaerschaer sel alcht beghinnen en jngaen up sinte pieters dach ad cathedra. Ende soe wie sijn gelt binnen sdaighes zonneshijn als die hoemans hem dat maenden niet en betaelde dat sel wesen op die peene ende boeten voorsc. Van welcke boeten hebben sal die heer een derdendeel die scapenen een derdendeel ende die hoemans vand bonne daer die bruecke onder geschiet is een dendeel.

Vulnisse mit water te werpen

Item soe en moet nyemant vulnisse in den wateren ghieten noch werpen wie daer inne begrepe worde verbuerde. xij sc. hier of zel die gene diet anbrenget die helfte vanden boeten hebben.

Loghe vulnisse ende d'ijt in den wateren

Item soe wie binnen der vriheyde van leyden in eenige wateren alse rinnen ende grachten dede lope mit grooten of in stozede griete. looge. of vulnisse van verwerpe confit ende volre beete van pelsers of hautschoemakers of enigerhande vulnisse van pensen of huysden of vellen geleyt in enighen wateren voorsc. of dat die wateren ontreynde dat scapenen kenlic ware of daer in begrepen worde mit twee poorteren verbuerde. xij sc. Ende wie enighe vulnisse daer inne dede by nachte dat sell staen ter scapen prociuinge ende die daer of begrepen worde verbuerde twee scatte boeten ende dit sell staen tot bescheydenheit vanden gerecht.

Van krenge en dode beesten mit water te werpen of te brengen

Item soe en nyemant wie hij zij voort an grentehande dode beesten of krenge. zij paerden coeyen caluer. scapen. varcken. honden. catten. scaps voeten ende dier gelijck werpen noch brengen in d' stede wateren noch grachten noch vpter strate noch vpter stede vesten op die boeten van iii lb. Ende wie dat zulcke dode beesten of krenge geuallen of gebueren die sellen die bedeluen zonder mit water te wpen of onbegrauen te laten op die boeten voorscreuen.